

mena. Tudi si ne moremo misliti, da bi vodil Bizeljance liberalni, brezverni duh. Sicer se je slišalo popoldne 1. sept., g. Žičkarja ne volimo, ker je duhovnik, po te besede so Bizeljanci pobrali od kaknega hudobnega človeka in ko jih je razgrela vino, klatili so s takimi izrazi, katerih nikakor ne razumejo. A pri vsem tem še ne obupavamo nad Bizeljanci, s časom se bodo tudi oni izučili ter si zmehčali svoje glave, postali bodo značajni, in tako se bo zgodilo, da se bodo še enkrat ravno tako žilavo, morda še bolj, oklepali g. Žičkarja, kakor zdaj gosp. Balona. Bog daj, da kmalu!

Iz gornje Savinjske doline. (Razne novice.) Poročil se je minoli ponedeljek g. Ivan Kramer, učitelj na Zidanem mostu, z gospodjo M. Šentakovo na Vranskem. — Nov zvon dobi podružnica sv. Jeronima na Tabru, župnije Vranske. — Podružnica v Stopniku pri Vranskem je dobila nov veliki oltar s krasnimi sohami. — V Solčavi bodo popravljeni ter prenovljeni vsi oltarji po mozirskem rojaku, Cesarju, ki se je izšolal na dunajski akademiji. — Občina Rečica je imenovala v znak hvaležnosti za velike zasluge v občini blagor vlč. o. Viktorja Jerančiča, župnika in gvardijana v nazareškem samostanu, za častnega občana. Častitamo! — Par mozirskih gospodov, ki bi najrajši sami »cajtinge« izdajali, ker jim skoro nobene niso po volji, katoliške že celo ne, je močno veselih, da ste vsprejeli Al. Goričarjevo pojasnilo na § 19. Da se je res v novi šoli nekaj težkega delalo na Marijin praznik dne 8. sept., to sem tudi jaz slišal od nekega mozirskega rojaka, in je potrdil neki celjski obrtnik. Da pa je stavbeni podjetnik res naš zagrizen narodni nasprotnik, tega pa nihče ni prekal in tudi ne more, in baš to kaže pristno narodnost (?) nekaterih Mozirčanov v pravi luči!

Iz Hoč. (Stekliš.) Pretečeni mesec je neki stoček hudo razsajal po Dravskem polju. Najprej je ugriznil gospoda župnika na Slivnici zaradi volitev; potem leti v Poličane nad g. župnika ter jih grozno rani; zopet besno leti na Slivnico, ugrizne gospoda kaplana, ki so ljudi opominjali, naj narodno volijo. Še tisto noč leti na Pohorje, ugrizne g. župnika v Šmartinu, ki so pohorske Nemce za slovensko stranko pridobili. Ali bo zdaj mir? Ta stekliš še ne miruje; urno teče v Slov. Bistrico, ugrizne mirnega g. kanonika, da bi bili skoro čez noč umrli — same žalosti. Še po noči teče po veliki cesti nazaj, zalaja v Framu ter ugrizne ondi gosp. župnika za bogato roko, da jo je skoro takoj odgriznil in ubogim liberalcem donesel. Napade starega g. župnika v Račah, ter jih zasmehuje zaradi narodnosti. Brez počinka leti ta besna stvar tja v Slov. gorice, in ugrizne g. dekana pri Sv. Lenartu. Hoče so bile v velikem strahu, pa se jim za zdaj nič žalega zgodilo ni! Ali so pa to nevarno stvar že ulovili in našli? Ne še, ker se močno skriva. Ta stoček ima svoj kotček dozdevno na Slivnici in živi od samih lažij, ki jih tu in tam zve in pohrusta.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V prvi seji državnega zbora je finančni minister razkladal proračun za bodoče leto. Potrebščin je proračunjenih za 692 milijonov 161.183 gld., za blizu 27 milijonov več, kakor letos, pokritja pa 692 milijonov 703.950 gld. Preostanek znaša pol milijona. Pri vseh ministerstvih se bode prih. leto več potrebovalo ko letos, le pri poljedelskem ministerstvu za 216.397 gld. manj. Vladi je torej za kmete najmanj mar; žalostno! Tudi domovinska postava se ne bode še letos predrugačila,

ker je ne marajo liberalci, zastopniki mest in veleposestva; pač pa se uradnikom plača zviša. Ta-le postava se v kratkem sklene; nato pa se dožene državni proračun, boja do Božiča.

Česko. Umrli je urednik največjega mladočeskega lista »Narodni Listy«, dr. Julij Gregr, ki je bil duševni vodja Mladočehov. — V severozapadni Češki pridobivajo krščanski socijalisti med Nemci vedno več prijateljev.

Štajarsko. Državni poslanec dr. Hofmann-Wellenhef v Gradcu je odložil svoj mandat, ker ga Gradčani niso hoteli zvoliti še za deželnega poslanca. Ta mož je bil vedno naš hud nasprotnik. — V Weizu so volilci izrekli nezaupnico liberalnemu državnemu poslancu dr. Krausu. Dobro!

Koroško. Slovenci so se že začeli pripravljati na državne volitve. Bog daj, da enega svojega moža pošlejo na Dunaj! — Na nekem shodu v Celovcu je nedavno pošteno levite bral stolni vikar Weis nemškim nacionalcem, ki so še vedno prav za prav liberalci.

Kranjsko. »Narodni dom« v Ljubljani se otvori prihodnjo nedeljo. Pristop brščas ima samo liberalna slovenska gospoda. — V nedeljo je priredil poslanec Kajdiž shod v Tuhinju. — Konservativno obrtno društvo v Ljubljani precej hira. Ali se bode novemu splošnemu društvu ljubljanskih obrtnikov boljše godilo?

Primorsko. Nova železna cesta v Trst iz nemških krajev bode bržčas šla čez Predil. — Društvo »Sloga« je, kakor poprej društvo »Edinost«, na občnem zboru med drugim zahtevalo, naj se vsi jugoslovanski državni poslanci zedinijo v eden klub. Prav dobro! — Namestništvo je prepovedalo tržaškemu mestnemu uradu objavljati imenik volilcev za mestne volitve, ker je mnogo uradnikov in penzionistov izpuščenih.

Hrvaško. Guverner v Reki, grof Ludovik Bathiany, je stopil v pokoj. — V Zagrebu, Moravicah in Brodu so madjarske ljudske šole, v katere hodijo sami hrvaški otroci. Kako so si vendar Madjari in naši Nemci podobni! — Volitve za sabor se bližajo. Neki oklic drami vse hrvaške domoljube, naj se zdaj zedinijo zoper vlado.

Ogrsko. Nj. veličanstvo presvetli cesar so v ponedeljek v Budapešti zaključili s prestolnim govorom državni zbor. Nove volitve bodo koncem tega meseca. Liberalna vlada zopet dobi večino, seveda s kruto silo in vse mogočimi krivicami. — Magnatska ali gosposka zbornica ni vsprejela postave gledé na razsojevanje o veljavnosti volitev. Ta postava je v prvi vrsti bila naperjena zoper katoliško duhovščino, češ, ta pri volitvah niti besedice ne sme črhiniti.

Vnanje države.

Rim. Kardinal Capeceletro, škof v Kapui, je dobil od nemškega cesarja Viljema red rudečega orla, ker mu je kardinal nedavno poslal svoje izvrstne spise. Tudi protestantski vladar torej čisla učenost katoliškega duhovnika!

Francosko. V torek je došel ruski car Nikolaj s carico v Pariz. Vsprejem je bil izredno krasen; pa sta tudi za carske slavnosti država in mesto Pariz izdali nad sedem milijonov! — Oddelek za bogočastje se izroči v skrb pravosodnemu ministru Darlanu, hudemu framasonu, na veliko škodo katoliške cerkve.

Belgijsko. Ministerstvo je izgotovilo načrt o preosnovi stalne vojske. Po tem načrtu se uvedena osebna vojna dolžnost in se pomnoži vojaštvo na 216 tisoč mož. Kam pridemo, ako se bode vojaštvo vedno in povsod množilo?

Nemško. Liberalizem, hvala Bogu, vse povsod peša, tudi v Nemčiji. Zato se nacionalni liberalci te dni sklicali shod v Berlinu, na katerem hočejo stare libe-

ralne fraze pokrtati ali pa prekrpati. Toda nič ne bodo z njimi dosegli; volk se tudi po dlaki pozna.

Rusko. Vlada ima veliko vojakov, pa tudi vojnih ladij pripravljenih ob turški meji, če se bode turška gnoloba začela podirati. To je gotovo, da se radi Turčije naša država in Ruska ne bodeta sprli; samo Madžari morajo v vnanji politiki držati jezik za zobmi.

Srbsko. Kralj Aleksander je izrekel nado, da se v kratkem snide z rumunskim kraljem. — Skupščina ali deželni zbor začne zopet zborovati dne 17. okt. — Vlada je začela po vsej deželi ostro postopati proti radikalcem. No, s tem jih ne bode zatlala.

Črnogorsko. Oni dan je došel laški prestolonaslednik po svojo nevesto, princesinjo Heleno, da se ž njo poroči dne 24. okt. v Rimu. Vsled tega dogodka je sultan podaril knezu Nikiti veliko lepo ladjo.

Turško. Softi ali turški dijaki so ono noč v Carigradu razgrajali pred sultanovo palačo. Vsled tega jih je straža več postrelila. — V Carigradu so prišli na sled udom armenskega puntarskega odbora. Izdal jih je neki čevljar. Bržčas se zopet začne klanje armenskih kristijanov, dasi je vlada te dni zatrjevala veleposlanikom, da znanprej hoče skrbeti povsodi za red in se v kratkem uvedejo razne preosnove. Prazne obljube!

Za poduk in kratek čas.

Madžari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovce.)

(Dalje.)

Tako neopravičeno početje je cesarja Friderika zelo razkačilo. Hunyady se je sicer dne 11. junija t. l. v obširnem pismu skušal opravičiti, a ker cesar mladega kralja Vladislava ni hotel Ogrom izročiti, prišlo je do očitnega razpora.

Hunyady je nagloma zbral 20.000 mož, s katerimi je že 28. oktobra 1446 prekoračil mejo. Z nezaslišano divjostjo in grozovitostjo je do Božiča pustošil po Avstrijskem, Štajarskem, Koroškem in Kranjskem; mesta, trgi, gradovi in vasi, kar jih ni bilo močno utrjenih ali ki se niso z visokimi svotami odkupili, so bili požgani. Tisoče ujetnikov so tirali Madžari koncem decembra na Ogersko. Še le 1. junija 1447 so se začeli pogajati ter se slednjič pogodili na dvoletno premirje. Nadaljnje spletke so preprečili Turki, ki so dali Hunyady-u vedno več opraviiti.

Leta 1452. je Vladislav sam prevzel vlado, ali domoljubni Hunyady mu je vedno ostal prvi svetovalec, dokler ni dne 11. avgusta 1456 za kugo umrl. Tudi Vladislav je že dne 23. nov. 1457 končal — najbrž vsled ostrupljenja, mlado življenje. Sledil mu je kot ogerski kralj Ivana Hunyady-a sin, Matjaž Korvin.

V njegovi dobi je zaradi osebnih razmer med visokimi glavami trpel prav veliko zlasti slov. Štajar.

Cesar Friderik, ki je le prepogostokrat bil v denarnih zadregah, si je vedel za-se pridobiti bogatega ostrogonskega nadškofa, Janeza Bekensloera, kateremu uredbi kralja Matjaža niso nikakor ugajale, ter mu je obljubil najimenitnejšo škofijsko stolico v južni Nemčiji, namreč solnograško, katero je od l. 1466. posedal Bernard pl. Rohr. Vsled tega je Bekensloer že l. 1476. zapustil svojo nadškofijo v Ostrogonu ter je s svojimi in cerkvenimi dragocenostmi na tihem odbežal na Dunaj k cesarju. — »regis metu in cuius suspicionem inciderat«, pravi Bonfin, zgodovinar iste dobe.¹⁾ To je kralja Matjaža hudo razkačilo. Sovraštvo je postalo še večje,

ko je cesar dne 8. decembra 1476. s češkim kraljem Vladislavom sklenil zvezo za boj in odboj ter mu kmalu potem slovesno izročil češke državne levde, in že leta 1477. se je hladilo v človeški krvi. Iz večletne mrznje nastala je strašna vojska.

Kralj Matjaž je že l. 1477. prihrul z veliko armado na Avstrijsko in ker se mu je iz strahu pridružilo mnogo plemenitnikov, imel je kmalu vse kraje od Dunaja do Anize v svoji oblasti. Cesar Friderik je pobegnil v Linc, od tam pa v Gmunden, prepustivši dežele britki usodi. Kakor drugekrati, obiskal je kruti sovražnik tudi ob tej priliki slov. Štajar.

Istodobni zgodovinar, koroški župnik Unrest poroča namreč²⁾, da je grof Jurij Zagorski, sin Janeza Vitovca, s svojimi ljudmi Štajarsko zelo oškodoval z ropom in požigom. Ogri so požgali trg Ljutomer in mnogo drugih krajev, odgnali živino iz mariborske okolice in Dravskega polja ter plenili in požigali tudi po Slov. goricah. Napravili so veliko škodo. Glavar Andrej Weispriach je sicer z deželani planil za grofom Jurijem v Zagorje ter ondi pustošil, a s tem je bilo oškodovanim Štajarcem pač malo pomagano.

Nek stari zapisnik³⁾ našteva sledeče vasi, katere je grof Jurij bil l. 1477. oplenil in deloma tudi požgal: »V Zagajču (Nider Hart) Ogri niso zažgali hiš, pač pa so nje popolnoma oropali.

V Sobotincih so sicer pustili živino in tudi hiš niso zažgali, a kar so ljudje v hišah imeli, so vse pobrali.

V Prvencih so vso živino, kar so nje doma imeli, odgnali, hiš pa niso zažgali.

V Spuhlji so uplenili vso živino, oblačilo in pohištvo, a živino so jim zopet odvzeli. Hiš niso zažgali.

V Mezgovce so Ogri prihruli na sveti post (24. dec.) ter so se tri dni ondi mudili. Odgnali so okoli 1000 glav živine; v celi vasi je ostalo le dvoje telet. Po hišah so pobrali vse, mize in klopi so djali na vozove in odpeljali; še celo žreblje so iz sten potegnili in seboj vzeli (habent negel aus den wenden gezogen). Hiš niso zažgali.

V Pacinjah so izimši jedno vse hiše požgali in oropali. Tudi v Podvincih so odgnali nekaterim živino. Spodnji Volovljek so oropali in do tal požgali.

V Destincih so uplenili vso živino in drugo imetje. V Juvancih so požgali 8 hiš in vse pobrali.

Enako se je gotovo godilo tudi drugim krajem, dasi nam zapisniki tega ne poročajo. Pa to je bil še le začetek zla, vse hujše gorje je še sledilo. (Dalje prih.)

Smešnica. Stari berač Lenuhovič reče nekega dne gospodu Bogatincu: »Danes pridem zadnjikrat k vam, gospod Bogatienc!« — Bogatinec: »Zakaj pa zadnjikrat?« — Stari Lenuhovič imenitno: »Ker sem že sit javnega življenja in zato jutri stopim v stalni pokoj.«

Razne stvari.

Domače. (Milostivi knezoškof) so se včeraj odpeljali v Reichenburg, da ondi danes v samostanu

¹⁾ Da spoštovani čitatelji vidijo, kakošna je bila takratna nemščina, podamo poročilo v izvirniku. Glasi se: »Graff Jorg aus dem Sagor mit seynen Helffern tetten an der Steyrmarch grossen Schaden mit Rawb und Prant, und verprannten den Marekt Luttenberg, und an vil andern Enndt, und namen das Viech zw Marchpurch und in dem Trafeldt, sie verprannten auch Im Puhel und tetten grossen Schaden. Der gross Schaden tett den Steyrrern wee, und anndt, und besambten sich, und die Stett und Merckt mit irren Soldnern, der Hawbtman war Herr Andree von Weyspriach ... « (Unrest, 627 in 628).

²⁾ Glej pri dotičnih vaseh v Zahn, Ortsnamenbuch der Steiermark im Mittelalter.

³⁾ Beiträge z. Kunde steierm. Gesch., VII., 38.